

gere, inden der kan etableres en demokratisk valgt, repræsentativ irakisk regering.

Spm. nr. S 3108

Til statsministeren (2/5 03) af:

Søren Søndergaard (EL):

»Vil statsministeren oplyse, hvor længe den danske regering vil acceptere som besættelsesmagt at være medansvarlig for amerikanske soldaters nedskydning af ubevæbnede demonstranter i Irak?«

Svar (14/5 03)

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Sikkerhedssituationen i Irak er endnu skrøbelig. Det kan derfor ikke undgås, at der vil forekomme situationer, hvor f.eks. amerikanske soldater anvender væbnet magt i selvforsvar eller for at opretholde lov og orden og dermed beskytte den irakiske civilbefolkning fra en eskalering af fremprovokerede voldelige situationer. Tab af menneskeliv på begge sider er – også i sådanne sammenhænge – yderst beklagelige. Når det er sagt, vil jeg gerne understrege, at regeringen nærer fuld tillid til, at USA (og Storbritannien) udøver de rettigheder og efterlever de forpligtelser, der i henhold til den humanitære folkeret gælder for en besættelsesmagt.

Det vil efter regeringens opfattelse efter folkeretten være mest naturligt at betragte USA og UK som besættelsesmagter for de dele af Irak, som de fysisk og faktisk kontrollerer. Efter regeringens opfattelse kan Danmark derimod ikke anses som en besættelsesmagt i folkeretlig forstand. Det ville kræve, at danske styrker fik militær og administrativ kontrol over et geografisk område i Irak. Det er ikke hensigten med udsendelsen af det danske militære bidrag til den multinationale sikringsstyrke i Irak. Udsendelsen sker til et område, der kontrolleres af Storbritannien.

Spm. nr. S 3114

Til udenrigsministeren (2/5 03) af:

Søren Søndergaard (EL):

»Kan udenrigsministeren bekræfte at Danmark – i henhold til folkeretten – er en besættelsesmagt i forhold til Irak?«

Svar (14/5 03)

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Danmark er deltager i den koalition af lande, der har iværksat en militær aktion med det formål at afvæbne Irak med militær magt. Det folkeretlige grundlag for magtanvendelse over for Irak i den sammenhæng er resolution 678, 687 og 1441, hvorefter FN's Sikkerhedsråd bemyndiger FN's medlemsstater til at anvende alle nødvendige midler til at fjerne Iraks masseødelæggelsesvåben og dermed genoprette den internationale fred og sikkerhed i regionen.

Det er ikke i folkeretten præcist fastlagt, hvornår status som besættelsesmagt indtræder eller ophører. Artikel 42 i den 4. Haager konvention fra 1907 indskrænker sig til at fastslå, at et territorium må anses for besat, når det faktisk er underlagt den fjendtlige hærs myndighed. Det indebærer, at såvel den militære som den administrative magt effektivt skal være overgået til modparten.

Egentlige kamphandlinger i Irak må på nuværende tidspunkt vurderes at være tilendebragt, og der er meget, der tyder på, at betingelserne for status som besat territorium nu er opfyldt i Irak. Den militære samt den administrative kontrol synes effektivt at være overgået til modparten.

Den humanitære folkeret indeholder ikke klare regler for, hvilken stat, der kan betegnes som besættelsesmagt i humanitær folkeretlig forstand, i en situation som den foreliggende, hvor den militære aktion er udført af en koalition af stater, hvor de deltagende stater har haft vidt forskellige opgaver under aktionen. Det forekommer rigtigst at fortolke reglerne som alene gældende for den eller de stater, hvis styrker fysisk og faktisk kontrollerer et geografisk område. Det forekommer derfor rigtigst at betragte USA og Storbritannien som besættelsesmagter for de dele af Irak, som de fysisk og faktisk kontrollerer, militært såvel som administrativt.

Danmark kontrollerer på nuværende tidspunkt ikke dele af det irakiske territorium og